

Министерство образования и науки Республики Бурятия

МБОУ "Энхэ-Талинская ООШ "

РАССМОТРЕНО

Руководитель М.Ц

Аюшеева Д.Б.-Ц *Аюшеева*

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

Намтаева О.В *Намтаева*

УТВЕРЖДЕНО

Врио директора

Гонсорунова Р.Б *Гонсорунова*

Приказ № 17 от «29»

августа 2023г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Буянтуева Дарима Доржиевна,

первая категория

Предмет: Бурятская литература

Класс: 2

2023-24 учебный год

1.Тайлбари бэшэг.

Литературна уншалгын шухала зорилго хадаа үхибүүдые уран үгэдэ, уран зохёолдо дуратай, тэдээниие уншаха дүй дүршэлтэй болгон хүмүүжүүлхэ. Үхибүүд бага наһандаа түрэлхи хэлэнэйнгээ баялигтай, илангаяа уран үгын удха шанартай танилсажа, бээ даагаад уран зохёолнуудые саг үргэлжэ уншаха дадалтай болоно.

Нурагшад уншанан зохёолойнгоо удхые тайлбарилан хөөрэлдэхэдөө, зохёолой удхын гол шухала ба шухала бэшэ һанал бодолыень илган оложо, зохёолые хубинуудта хубаажа, тэдэнэйнгээ холбоое оложо нурана. Энэ хадаа нурагшадай логическа ухаан бодолые хүгжөөлгэдэ туһа хүргэдэг гэшэ.

2-дохи класста үзэхэ программа соо түрэл һайхан тоонто нютаг, тэрэнэй баялиг, табан хушуун мал ба тэдэнэй олзо хэшэг, буряад арадай ёһо заншалнууд, үхибүүдэй нааданууд, бээ зүбөөр абажа ябалга, сээрлэхэ ёһо гурим тухай уран зохёолнууд гол нуури эзэлнэ.

2-дохи классай нурагшадай уншалгын эрилтэ улам дээшээ болохо ёһотой. Уншанан текстынгээ удхыень ойлгон, нэгэ жэгдээр, уран гоёор уншаха шадабаритай болохо.

Нурагшад текст дээрэ хүдэлхэдөө, хэлэлгэ хүгжөөлгэ иимэнүүд шадабари ба дүршэлтэй болохо:

- 1.Зүбөөр, уранаар, аянгыень баримталан, удхыень ойлгожо, түргөөр уншажа нураха;
2. Уншанан текстээ хубинуудта хубаагаад, тэдэнэйнгээ удхын холбоо ба удаа дараалан болоһон үйлые өөрөө оложо шадаха, түсэб табиха шадабаритай болохо;
3. Уншанан зохёолойнгоо удхые өөрынгөө табиһан түсэбөөр хөөрэхэ дүршэлтэй болохо;
4. Текст соохи үгэнүүдэй онсо илгаае ойлгожо абаад, хэлэлгэ соогоо хэрэглэхэ шадабаритай болохо;
5. Хүнүүдые (үйлэдэгшэ нэрэнүүдые) болон байгааһие зураглан харуулһан үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые текст сооһоо олохо дүршэлтэй болохо;
6. Өөрөө бээ даагаад номуудые саг үргэлжэ уншаха дүршэлтэй болохо.

2.Нуралсалай-тематическа түсэблэлгэ

№	Название раздела	Количество часов
1	Түрэлхи хэлэн - түрэхэн дайда	1
2	Хэшэгээр баян намар	4
3	Хүн – байгаалиин үри	5
4	Хүн болохо багаһаа	7
5	Аман үгын абдарһаа	9
6	Үбгэн буурал үбэлнай	6
7	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	6
8	Сагаалган - манай хайндэр саг үедэ мандаха болтогой!»	3
9	Арадай баялиг – табан эрдэни	4
10	Буряд нааданууд	5
11	Айлшан хабар	8
12	Литературна онтохонууд	6
13	Бууралхан буряд оромнай	4
		68 час

3.Календарна-тематическа түсэб

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаари	Болзор	
			Түсэ-бөөр	үнэн
1	Буряад хэлэн тухай шлэгүүдэй баглаа.	1		
2	Намар. Намарай ой соо	1		
3	Бургааһан түүдэг.	1		
4	Галуудай бусалган.	1		
5	Хэшэгээр баян намар – онсодхолой хэшээл.	1		
6	Арсалдаан.	1		
7	Хуһан ба хасуури.	1		
8	Булаг.	1		
9	Зүгын бүлэ.	1		
10	Нютагаймнай сэсэгүүд. Нютагаймнай шубууд.	1		
11	Хүбүүхэйн хүсэл. Хоёр нүхэдэй хүсэл.	1		
12	Хэн хайн, хэн мууб? Мартамхай Мархай	1		
13	Ж.Балданжабон «Та»	1		
14	Һалан Һамажаб, Һамбааша ямаан.	1		
15	Аягүй ушар.	1		
16	Дохолон хүн.	1		
17	Хурдан Зээрдэ.	1		
18	Буряад арадай онтохонууд. Мэхэтэй петух.	1		
19	Хулгана тэмээн хоёр.	1		
20	Үгытэй үншэн басаган.	1		
21	Һарада гараһан хайхан басаган.	1		
22	Хитаахан хүбүүн	1		
23	Гурбан таабари.	1		
24	Аргатай түлэшэн.	1		
25	Таабаринууд. Онһон үгэнүүд. Жороо үгэнүүд.	1		
26	Онсодхолой хэшээл «Аман үгын абдарһаа»	1		
27	Үбэл. Түрүүшын саһан.	1		
28	Далитай үхибүүд.	1		
29	Һонирхолтой асуудал.	1		
30	Үбэлэй ааша.	1		
31	Боосоогоо алдаһан Булад.	1		
32	Ёлкын дэргэдэ. Ёлкын дуун.	1		
33	Х.Намсараев. Уран хүүгэд. Манай нютаг.	1		
34	Б. Абидуев.Эхин тэмдэг. Муура багша.	1		
35	Цырен-Базар Бадмаев.Үбэл ерэбэ	1		
36	Ц-Д. Дондокова. Саһан хүгжэм.Саһан баабхайн гомдол.	1		
37	Г.Чимитов.Сухалтай үбэл.	1		
38	Э. Дугаров «Минии гүлгэн»	1		
39	Сагаалган тухай.	1		
40	Хадагууд тухай. Сагаалганай бэлэг.	1		
41	Г.Дашабылов «12 жэл»	1		
42	Табан хушуу мал.	1		
43	Хонин мөөрэдэг гү, маарадаг гү? Гэнтын ушарал.	1		
44	Табан нүхэд.	1		
45	Арадай баялиг-табан эрдэни». Онсодхолой хэшээл.	1		
46	Ц.Номтоев «Эрын гурбан наадан»	1		

47	Бүхэ барилдаан. Һур харбаан.Мори урилдаан.	1		
48	Ц-Д.Дондогой «Шагай наадан.Шатар	1		
49	Ц.Д.Дондокова «Минии нааданхайнууд».	1		
50	Г.Дашабылов «Бүмбэгэ».	1		
51	Хабар ерэбэ. Хабарай эхин.	1		
52	Эжы тухай шүлэгүүд.	1		
53	Шубуудай бусалгын болзор.	1		
54	Юрий Гагарин – түрүүшын космонавт.	1		
55	Алдар соло. Би космонавт болохоб.	1		
56	Илалта. Хүшөө. Батын үбгэн баабай	1		
57- 58	Аша хүбүүн.	2		
59- 60	Гал могой жэл.	2		
61- 62	Тэхэ Бабанын түүхэ.	2		
63- 64	Уран дархан.	2		
65- 66	Хүнэй нүхэр.	2		
67	Буряад орон.Улаан-Үдэ. Шамда, Байгал!	1		
68	Буряад нютагууд тухай шүлэгүүд	1		

4.Нуралсалай методическа хангалга.

1. «Түрэлхи хэлэн» 2 класс С.Ц.Содномов,Ц.Д.Цыденова,Ц.Б.Цыдыпова, Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2008 он.
2. Ажалай дэбтэр «Түрэлхи хэлэн»2 класс С.Ц.Содномов,Ц.Д.Цыденова,Ц.Б.Цыдыпова, Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2008 он.
3. Буряад нургуулиин программанууд 1-4 классууд, «Буряад хэлэн,уншалга, хэлэлгэ хүгжөөлгэ», Д.Д.Ошоров,Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2004 он.
4. Методическа дуралдалнууд. Түрэлхи хэлэн.2-дохи класс,Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2008 он.
- 5.С.М.Бабушкин «Русско-бурятский,бурятско-русский словарь»Улан-Удэ,2013
- 6.Эхин нургуулида буряад хэлэ зааха методико, Д.Д.Ошоров, Э.Р.Раднаев, С.Ц.Содномов, Улаан-Үдэ «Бэлиг»,2000он

Шэнэ онол арга:

1. Компьютер
2. Проектор

Шалгаха хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- Электрон номой даабаринууд

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральный портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/>-Министерство образования и науки РБ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».

Министерство образования и науки Республики Бурятия
МБОУ "Энхэ-Талинская ООШ "

РАССМОТРЕНО

Руководитель М.Ц

Аюшеева Д.Б.Ц

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

Намтаева О.В

УТВЕРЖДЕНО

Врио директора

Гонсорунова Р.Б

Приказ № 17 от «29»
августа 2023г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Буянтуева Дарима Доржиевна,

первая категория

Предмет: Бурятская литература

Класс: 3

2023-24 учебный год

1.Тайлбари бэшэг.

Литературна уншалгын шухала зорилго хадаа үхибүүдые уран үгэдэ, уран зохёолдо дуратай, тэдээниие уншаха дүй дүршэлтэй болгон хүмүүжүүлхэ. Үхибүүд бага наһандаа түрэлхи хэлэнэйнгээ баялигтай, илангаяа уран үгын удха шанартай танилсажа, бээ даагаад уран зохёолнуудые саг үргэлжэ уншаха дадалтай болоно.

Нурагшад уншаһан зохёолойнгоо удхые тайлбарилан хөөрэлдэхэдөө, зохёолой удхын гол шухала ба шухала бэшэ һанал бодолыень илган оложо, зохёолые хубинуудта хубаажа, тэдэнэйнгээ холбоо оложо нурана. Энэ хадаа нурагшадай логическа ухаан бодолые хүгжөөлгэдэ туһа хүргэдэг гэшэ.

3-дахи класста үзэхэ программа соо түрэл һайхан тоонто нютаг, тэрэнэй баялиг, табан хушуун мал ба тэдэнэй олзо хэшэг, буряад арадай ёһо заншалнууд, үхибүүдэй нааданууд, бээ зүбөөр абажа ябалга, сээрлэхэ ёһо гурим тухай уран зохёолнууд гол нуури эзэлнэ.

3-дахи классай нурагшадай уншалгын эрилтэ улам дээшээ болохо ёһотой. Уншаһан текстынгээ удхыень ойлгон, нэгэ жэгдээр, уран гоёор уншаха шадабаритай болохо.

Нурагшад текст дээрэ хүдэлхэдөө, хэлэлгэ хүгжөөлгэ иимэнүүд шадабари ба дүршэлтэй болохо:

- 1.Зүбөөр, уранаар, аянгыень баримталан, удхыень ойлгожо, түргөөр уншажа нураха;
2. Уншаһан текстээ хубинуудта хубаагаад, тэдэнэйнгээ удхын холбоо ба удаа дараалан болоһон үйлые өөрөө оложо шадаха, түсэб табиха шадабаритай болохо;
3. Уншаһан зохёолойнгоо удхые өөрынгөө табиһан түсэбөөр хөөрэхэ дүршэлтэй болохо;
4. Текст сооохи үгэнүүдэй онсо илгаае ойлгожо абаад, хэлэлгэ соогоо хэрэглэхэ шадабаритай болохо;
5. Хүнүүдые (үйлэдэгшэ нэрэнүүдые) болон байгааһиие зураглан харуулһан үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые текст сооһоо олохо дүршэлтэй болохо;
6. Өөрөө бээ даагаад номуудые саг үргэлжэ уншаха дүршэлтэй болохо.

2.Нуралсалай-тематическа түсэблэлгэ

№	Название раздела	Количество часов
1	Мэндэ амар,хургуули!	1
2	Түрэлхи нангин хэлэмнай,түшэхэн нангин нютагнай	9
3	Арадай аман зохёолнууд	9
4	Уран шүлэгэй долгин дээрэ	3
5	Хүн болохо багаһаа	7
6	Үльгэрнүүд.	4
7	Уран шүлэгэй долгин дээрэ	4
8	Буряад арадай хайндэр - Сагаалган	6
9	Уран шүлэгэй долгин дээрэ.	3
11	Буряад уран зохёолой эхи табигшад.	6
12	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	6
13	Уран шүлэгэй долгин дээрэ.	3
14	Литературна онтохонууд	2
15	Уран шүлэгэй долгин дээрэ.	5
		68 час

3.Календарна- тематическа түсэб

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаари	Болзор	
			түсэ-бөөр	үнэн
1	Г.Чимитов.Һайн даа,Һургуулимнай!	1		
2	Буряад хэлэн тухай шүлэгүүд.	1		
3	Д.Ошоров. Актриса болохоб	1		
4	Буряад орон тухай шүлэгүүд.	1		
5	Улаан- Үдэ.	1		
6	А.Бадаев. Байгалаа гамная! Байгал далай тухай домог.	1		
7	Байгал далай тухай домог.	1		
8	Ц.Жамбалов. Агамни.	1		
9	Хоридой мэргэн ба Хун шубуун тухай домог. Б.Рабдано. Ага нютаг	1		
10	Эхирэд ба Булгад гарбалтайшуул тухай. Усть- Орда.	1		
11	Шоно,бар, хоёр хүлтэй хүймэлдөөн.Тэнэг шоно.	1		
12	Тэнэг шоно			
13	Хуурша хүбүүн.	1		
14	Одхон хүбүүн.	1		
15	Ерэнтэй сэсэн Далантай тэнэг хоёр.	1		
16	Таряшан Тархаас. Хүлхэншэ хун.	1		
17	Таабаринууд	1		
18	Онһон үгэнүүд.	1		
19	Онһон үгэнүүд.	1		
20	Б.Базарон. «Зундаа», Г.Чимитов «Алтан намар», Г.Дашабылов «Намар»	1		
21	А.Жамбалон «Намар», Д.Мадасон «Намар»	1		
22	Намар тухай шүлэгүүд.	1		
23-24	Табан патроной тангариг нюуса	2		
25	Э.Манзаров. Гахай ба Шаазгай	1		
26	Ж.Балданжабон .Алтанхан хурьган.	1		
27	Ц-Б. Бадмаев .Шулуутайн Будамшуу.	1		
28	Б-Б.Намсарайн. Дэбтэрэй гомдол.			
29	Ц.Шагжин «Эхын захяа», Д.Цырендашиев «Алтан хараасгай»	1		
30	А.Тороев. Шоные мэхэлэн Шандаган. Шаазгай Баабгай хоёр.	1		
31	Е.Сороковиков-Магай «Хүн хара баабгай хоёр»	1		
32	А.Шадаев. Будамшуу. Үншэн хүбүүн.	1		
33	А.Шадаев «Бүргэд хирээ хоёрой боосоон», «Хирээ Шаазгай хоёр»	1		
34	Г.Чимитов. Үбэлэй үдэр.Ц-Д.Дондокова «Би мэдэнэб»	1		
35	Ч-Р.Намжилов.Далитай үхибүүд. Үглөөгүүр	1		
36	Ш.Нимбуев. Санашан. Д.Мадасон. Хадхууртайхан хасуури.	1		
37	Ц-Ж.Жимбиев. Елкын дуун. Ф.Манжаханов. Ёкын наадан.	1		
38	Сагаалган тухай.Арбан хоёр жэлнүүд.	1		
39	Б-Б.Намсарайн. Табан хушуун түл.	1		
40	Г-Д.Дамбаев. Сагаалган.	1		

41	Д.Цынгуйева. Уг гарбалта ууган буряад араднай.	1		
42	Морин эрдэни. Ц.Номтоев. Шагжын хула.	1		
43	Г. Дашабылов. Минии табан нүхэд.	1		
44	Һэеы гэр- элинсэг хулинсагаймнай гуламта.	1		
45	Ц-Ж. Жимбиев. Аяга сай.	1		
46	Д.Улзытуевай, Э.Дугаровай шүлэгүүд	1		
47- 48	Х. Намсараев. Үри нэхэбэри.	2		
49	Б.Абидуев. Үүлэн	1		
50	Ц-Д. Дондокова. Хаан Хуша	1		
51	Ш.Нимбуев. Эбтэй хаа, хүсэтэй.	1		
52	Ц-Д. Дамдинжапов. Шандаган бүргэд хоёр.	1		
53	Б.Базарон. Эхэ оромнай найхан даа!	1		
54	Ц-Б. Бадмаев. Дондогой зүүдэн.	1		
55	М.Осодоев. Хараасгайн добтолго.	1		
56	Ч.Ц.Цыдендамбаев. Ургыхан.	1		
57	Ц.Цырендоржиев. Аршаанда болоһон ушар	1		
58	Д.А.Улзытуев. Гуурһанай гурбан нюуса.	1		
69	Ц-Ж.Жимбиев. Эхэ нютаг	1		
60	А.Жамбалон. Айлшан хабар. Д-Р. Намжилон. Хабарай саг.	1		
61- 62	Б.Абидуев. Шаалай Шаанай хоёр.	2		
63	Д.Улзытуев. Амар сайн... Бороохон	1		
64	Д.Ботоболотова. Байгаалияа гамная!	1		
65	Ц.Дондогой. Аадар. А.Мангатханов. Июнь.	1		
66	Г.Чимитов. Шубууд. Хуһан. С.Дамбаева. Сэсэг.	1		
67	Ц.Номтоев. Үглөөгүүр. Б.Бальжинимаев. Лагерьята.	1		
68	Уншалгын техникэ шалгалта	1		

4.Нуралсалай методическа хангалга.

1. «Түрэлхи хэлэн» 3 класс С.Ц.Содномов, Д.П.Жамбалова, Б-Х.О.Дулмаева, Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2012 он.
2. Ажалай дэбтэр «Түрэлхи хэлэн» С.Ц.Содномов, Д.П.Жамбалова, Б-Х.О.Дулмаева , Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2012 он.
- 3.Буряад нургуулиин программанууд 1-4 классууд, «Буряад хэлэн,уншалга, хэлэлгэ хүгжөөлгэ», Д.Д.Ошоров,Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2004 он.
4. Методическа дурадхалнууд. Түрэлхи хэлэн.3-дахи класс,Улаан-Үдэ, «Бэлиг»,2009 он.
- 5.С.М.Бабушкин «Русско-бурятский,бурятско-русский словарь»Улан-Удэ,2013он
- 6.Эхин нургуулида буряад хэлэ зааха методико, Д.Д.Ошоров, Э.Р.Раднаев, С.Ц.Содномов, Улаан-Үдэ «Бэлиг»,2000он

Шэнэ онол арга:

1. Компьютер
2. Проектор

Шалгаха хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- Электрон номой даабаринууд

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральный портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/-Министерство> образования и науки РФ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».

